МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва
Кафедра хорового диригування та академічного співу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету ММ
_____ Галина БРЕСЛАВЕЦЬ
«_____»_____2026 року

Робоча програма навчальної дисципліни

«ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДИРИГЕНТСЬКОГО ВИКОНАВСТВА ТА ОСВІТИ»

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В5 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Освітній рівень – другий (магістерський)

Харків, 2026

Розробник: завідувач кафедри хорового диригування
та академічного співу ХДАК,
доктор мистецтвознавства, доцент
Воскобойнікова Ю. В.

Мова навчання – українська

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри хорового диригування та академічного співу

Протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри _____ Юлія ВОСКОБОЙНІКОВА

Програму затверджено на засіданні ради факультету музичного мистецтва
Протокол № 1 від «31» серпня 2026 р.

Голова ради факультету _____ Галина БРЕСЛАВЕЦЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань
В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</td><td colspan="2" rowspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
В5 Музичне мистецтво</td></tr>
<tr><td>Розділів – 2
Тем – 9</td><td rowspan="2">Освітньо-професійна програма
<u>Музичне мистецтво</u></td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120 год.</td><td colspan="2">2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих годин:
аудиторних – 2 год;
самостійної роботи студента – 4 год</td><td rowspan="8">другий (магістерський) рівень вищої освіти</td><td colspan="2">3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>18</td><td>4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семінарські</td></tr>
<tr><td>6</td><td>4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>66 год.</td><td>82 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
екзамен</td></tr>
</table>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,36 (24/66)

для заочної форми навчання – 0,1 (8/82)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Проблеми сучасного диригентського виконавства та освіти» є обов'язковою для здобувачів магістерської освітньої програми та охоплює як загальні проблеми теорії диригентського виконавства, так і питання диригентської освіти в контексті актуальних тенденцій розвитку музичного мистецтва.

Метою навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері диригентського мистецтва, які володіють системою професійних знань про сучасні проблеми диригентського виконавства та освіти, мають сформоване художньо-творче й аналітичне мислення, сучасне бачення процесів музичного мистецтва та компетентності, необхідні для самостійної виконавської й педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування системи знань про сучасний стан диригентського мистецтва, його тенденції, виклики та протиріччя;
- розвиток аналітичного та критичного мислення щодо проблем диригентської інтерпретації, техніки, психології та комунікації;
- ознайомлення з різними моделями диригентської освіти у світі та їх порівняльний аналіз;
- осмислення впливу цифрових технологій, глобалізації та сучасних викликів (зокрема, постпандемічної реальності) на диригентську професію;
- формування здатності самостійно аналізувати та оцінювати актуальні проблеми хорового виконавства та освіти;
- підготовка до самостійної виконавської та педагогічної діяльності як керівника хорового колективу та викладача фахових дисциплін.

Дисципліна базується на знаннях предметів диригентського хорового циклу, що вивчалися на бакалаврській та магістерській програмах: хорове диригування, історія та теорія хорового виконавства, методика роботи з хором, виконавська практика, методика викладання спеціальних дисциплін.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до освітньо-професійної програми).

Загальні компетентності	ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / диригентській / педагогічній діяльності.
	СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
	СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

3. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	РН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.
	РН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
	РН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
	РН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
	РН 8. Здійснювати викладання диригування з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№№	Найменування розділів та тем	Кількість годин денна форма						Кількість годин заочна форма					
		Усього	Аудит.	Лекц.	Сем.	Практ.	Сам.	Усього	Аудит.	Лекц.	Сем.	Практ.	Сам.
1	2	3	4	5	6	7	8						
Розділ 1. Проблеми сучасного диригентського виконавства													
1	Тема 1. Сучасний стан диригентського мистецтва: тенденції, виклики, протиріччя.	8	2	2			6	22	2	1	1		20
2	Тема 2. Проблема інтерпретації в сучасному диригентському мистецтві.	14	4	2	2		10						
3	Тема 3. Диригентська техніка: класичний канон і сучасні пошуки.	8	2	2			6	23	1	1			22
4	Тема 4. Психологія диригентської діяльності: лідерство, комунікація, взаємодія з колективом.	8	2	2			6						
5	Тема 5. Виконання музики XX–XXI століть: специфічні проблеми диригування.	8	2	2			6						
Розділ 2. Проблеми диригентської освіти													
6	Тема 6. Моделі диригентської освіти у світі: порівняльний аналіз.	8	2	2			6	22	2	1	1		20
7	Тема 7. Методологічні проблеми підготовки диригента: розрив між аудиторією та сценою.	8	2	2			6						
8	Тема 8. Формування професійних компетентностей сучасного диригента.	14	4	2	2		10	23	3	1	2		20
9	Тема 9. Диригентська професія та освіта в умовах сучасних викликів: замість висновків.	14	4	2	2		10						
УСЬОГО		**90**	**24**	**18**	**6**		**66**	**90**	**8**	**4**	**4**		**82**

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Семінар 1. Порівняльний аналіз диригентських інтерпретацій.	2	1
2	Семінар 2. Цифрові технології і диригент – можливості та обмеження.	2	1
3	Семінар 3. Підсумковий круглий стіл: актуальні проблеми диригентської професії та освіти.	2	2
	Усього	**6**	**4**

6. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Провідні диригентські школи XX–XXI ст.: порівняльна характеристика	6	20
2	Автентичне виконавство (HIP) та його вплив на хорову практику	10	
3	Еволюція мануальної техніки диригування: від Мусіна до сучасних пошуків	6	22
4	Психологія репетиційного процесу: аналіз конкретних ситуацій	6	
5	Сучасна хорова музика: проблеми нотації, виконання, сприйняття	6	
6	Системи диригентської освіти: Україна, Європа, Азія, Америка	6	20
7	Розрив між навчальною аудиторією та концертною сценою: шляхи подолання	6	
8	Цифрові технології в диригентській практиці та освіті	10	20
9	Диригентська професія в умовах сучасних викликів: індивідуальний дослідницький проєкт	10	
	Усього	**66**	**82**

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни використовуються такі методи навчання як пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладання, евристичний метод, метод взаємоконтролю і корекції, відеометод (демонстрація та порівняльний аналіз відеозаписів виступів провідних диригентів), робота з навчально-методичною літературою.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	усне опитування опитування за теоретичним матеріалом, тестування
2.	Періодичний	виступи на семінарських заняттях, індивідуальні презентації
3.	Самостійна робота	опрацювання наданого матеріалу, самостійний аналіз творів
4.	Підсумковий контроль	екзамен, що складається з двох теоретичних питань за двома розділами.

Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для заліку)	Критерії оцінювання
1	2	3	4
90 – 100	**A**	відмінно	Здобувач демонструє вільне володіння матеріалом, професійне оперування його теоретичними поняттями, спроможний вільно і впевнено відповісти на дискусійні запитання, навести відповідні практичні приклади без істотних похибок.
82-89	**B**	добре	Здобувач добре володіє матеріалом, впевнено оперує теоретичними поняттями, спроможний відповісти на більшість дискусійних запитань з невеликою кількістю похибок.
74-81	**C**		

1	2	3	4
64-73	**D**	задовільно	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, неспроможний оперувати його теоретичними поняттями, неточно відповідає на більшість запитань.
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач не володіє матеріалом, демонструє неспроможність оперувати його теоретичними поняттями, не відповідає або дає помилкові відповіді на будь-які запитання.
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач не володіє матеріалом, демонструє неспроможність оперувати його теоретичними поняттями, не відповідає або дає помилкові відповіді на будь-які запитання.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ

Поточний контроль									***Екзамен***	***Сума***
Розділ 1					**Розділ 2**				**40**	**100**
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9		
6	8	6	6	8	6	6	6	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Робоча програма, силабус, мультимедійні презентації, відеоматеріали, питання до екзамену.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бєлік-Золотарьова, Н. А. (2024). Напрями і форми сучасного вітчизняного хорового виконавства. *Культура України*, (83). https://doi.org/10.31516/2410-5325.083.05

2. Бермес, І. Л. (2024). Мистецтво хорового диригування: особливості, сучасний стан, перспективи. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, (4), 296–301. https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2024.322896

3. Бермес, І. Л. (2025). Диригентсько-хорове мистецтво в світлі психології творчості. *Вісник науки та освіти*, (1), 50–61. https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-1-7

4. Бойко, В. Г. (2019). Специфіка професійної діяльності диригента академічного хору. *Культура України*, (63). https://doi.org/10.31516/2410-5325.063.01

5. Воскобойнікова, Ю. В. (2011). Типологія критеріїв адекватності виконавської інтерпретації. *Культура України*, (35), 254–262.

6. Данильченко, О. та ін. (2026). Диригування та хоровий клас у фаховій підготовці вчителя музичного мистецтва: інноваційний методичний вимір. https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2294-2306

7. Фу, С., & Воскобойнікова, Ю. В. (2026). Технологія створення віртуальних хорових проєктів: до проблеми ефективності. *Культура України*, (93), 125–134. https://doi.org/10.31516/2410-5325.093.13

Допоміжна

8. Jansson, D., Balsnes, A. H., & Norevik, O. M. N. (2026). Choral leadership research 1996–2024: A scoping review. *Research Studies in Music Education*, 48(1), 108–126. https://doi.org/10.1177/1321103X261428698

9. Jansson, D., & Balsnes, A. H. (2022). Turning points in shaping choral conducting practice: Six tales of Norwegian conductors' professional development. *Music Education Research*, 24(2), 195–208. https://doi.org/10.1080/14613808.2022.2053507

10. Jansson, D., Elstad, B., & Døving, E. (2021). Choral conducting competences: Perceptions and priorities. *Research Studies in Music Education*, 43(1), 3–21. https://doi.org/10.1177/1321103X19843191

11. Lanaro, L., Bobbio, A., Biasutti, M., & Himonides, E. (2024). Five parameters for studying leadership styles in orchestra conductors. *Research Studies in Music Education*, 46(2), 302–319. https://doi.org/10.1177/1321103X221149940